

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА НА РУМЯНА ГЕОРГИЕВА ЛЕЧЕВА

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН

„ДОКТОР” НА ТЕМА:

СОЦИАЛНАТА МИСИЯ И СОЦИАЛНИТЕ ПРАКТИКИ

НА ХРИСТИЯНСКИТЕ ИЗПОВЕДАНИЯ В БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗ ПЕРИОДА 1879 - 1949 г.

Румяна Георгиева Лечева беше зачислена като докторантка на свободна подготовка към Департамент „История“ на Нов български университет през академичната 2015/16 г., (в Докторска програма „История на България от Средновековието до наши дни“; Професионално направление: 2.2. История и археология; Научна специалност: История на България от Средновековието до наши дни), слуша съответните докторантски курсове и положи с отличен успех изпитите по тях.

Мога да кажа, че Румяна Лечева бе силно мотивирана – емоционално, поколенчески, духовно и научно, да изследва избраната тема, като прояви изключително старание и добросъвестност в своята работа.

При зачисляването ѝ като докторантка Румяна Лечева представи един значителен по обем текст, резултат от продължителна работа в различни архивохранилища в страната, от изчитането на теченията на различни вестници и списания, както и от познаването на наличната литература имаща едно или друго отношение към изследваната от нея тема. Първоначалният текст беше чувствително разширен, обогатен и редактиран по време докторантурата, за да се получи един впечатляващ като обем и качества дисертационен труд. Макар че Румяна Лечева не е професионален историк, тя има определено отношение към историческото писане (публикувала е интересна книга и е писала сценарии за документални филми на исторически

теми, свързани с работа с архивни документи), което е, разбира се, е в пълна степен демонстрирано в нейната дисертация.

Основна цел на Румяна Лечева в дисертацията „Социалната мисия и социалните практики на християнските изповедания в България през периода 1879 - 1949 г.“, е съпоставителното изследване социалните доктрини и многообразните социални дейности на трите основни християнски деноминации - източно-православни, католици и протестанти в България от установяването на Новата българска държава до отнемането на възможностите им да изпълняват такива функции от комунистическия режим. Изследването предприето от Румяна Лечева е по същество пръв опит за цялостен и сравнителен исторически анализ на социалните доктрини и практики на тези деноминации в България през разглеждания период.

Изследването стъпва върху широка и разнообразна изворова база - документи от Централния държавен архив и от областните архивите в Стара Загора, Пловдив, Сливен, Русе, Плевен, Благоевград, Разград, мемоари, непубликувани ръкописи, материали от вестници и списания на различни деноминации („Зорница“, „Църковен вестник“, „Пастирско дело“, „Истина“, календар „Св. Св. Кирил и Методий“, списанията „Християнка“ и други), интервюта като форма на „устна история“.

Първата глава е посветена на общи проблеми свързани с религиозните измерения на социалните проблеми, социалната мисия и мисионерство, отношенията църква – държава в социалната област. Във втората глава е направено подробно описание и анализ на социалните инициативи и дейности на Българската православна църква през разглеждания период – социални и образователни институции, различни организации на духовници и миряни, публикации, биографични данни за видни църковни водачи.

Третата глава предлага анализ на „Социалната доктрина и дейност на католическата църква“ – от папските енциклики на социални теми, през дейностите на различните католически ордени в българските земи, до техните образователни, благотворителни и помощни институции.

В глава четвърта се разглеждат социалните доктрини и дейности на протестантските деноминации - от появата им в българските земи до 40-те години на XX век – издателска дейност, образователни институции, социални проекти, благотворителни фондове, помощната дейност на след Априлското и Илинденско–Преображенското въстание, въздържателното движение, приложени са биографични данни за изявени дейци на евангелските църкви.

В заключението се подчертава, че и трите основни християнски вероизповедания са в определена степен зависими от държавата – Българската православна църква - в по-голяма степен, а останалите - в по-малка, а отношенията между тях често са определяни от променящите се политически интереси.

Румяна Лечева е въвела в научно обращение ред архивни документи, показала е в своя труд овладяване на методите на историческия анализ, използвала и някои новаторски подходи.

Дисертационният труд на Румяна Лечева не е лишен от известни недостатъци. Макар че основният тон е като цяло академичен, срещат и доста емоционални оценки. Но макар да се приема, че академичния изследовател трябва да избягва оценъчни съждения, за един ангажиран изследовател е трудно да се въздържа от морални характеристики. Изложението би могло да бъде по-синтетично; текстът изглежда доста раздробен на множество параграфи и подпараграфи, макар че от друга страна това улеснява ориентирането на читателя; не са избегнати някои технически несъвършенства в оформлението на научния апарат, както и печатните грешки.

Като оценявам високите научни качества и приносите на дисертационния труд на Румяна Георгиева Лечева, смятам че присъждането на образователната и научна степен „доктор” е достойно признание на нейните постижения като изследовател и анализатор на важен аспект от социалната, духовна и политическа история на Нова България, и съответно призовавам членовете на уважаемото научно жури също да гласуват положително за това.

София, 28.08.2017 г.

проф. д-р Румен Генов

